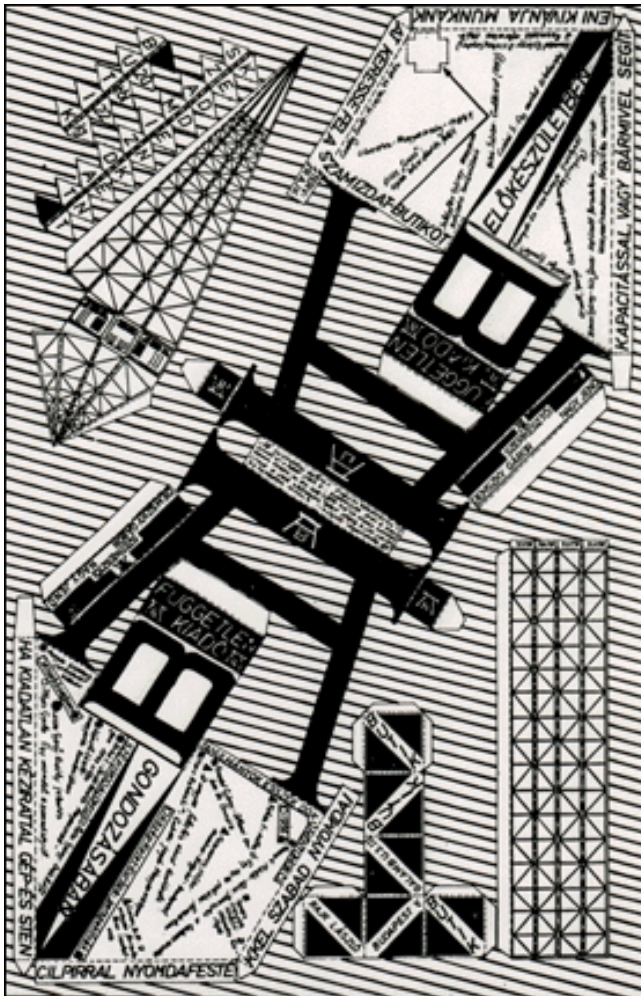

Követéskrónika

2002. szeptember 12.

<http://mult-kor.hu/cikk.php?id=5590>

1982. május 31-én üzemi rendészek, illetve a személyzeti osztály megbízottai néhány kis nyomdában vizsgálatot tartottak, és egyes dolgozóktól feketén vállalt fusimunkát koboztak el. Ezek közül néhányon rajta volt az AB Független Kiadó emblémája, s szerepelt Demszky Gábor és Nagy Jenő - a kiadó munkatársai neve. A nyomdagépek megrongálásáról, nyomdászok bántalmazásáról lábra kapott hírek nem felelnek meg a valóságnak. Az azonban igaz, hogy a vizsgálatot végzők biztosra mentek: pontosan tudták, kinél mit, hol keressenek - vagyis az érintett szekrényét, fiókját feltehetőleg már előzőleg átvizsgálták.

Július 1-jén hasonló vizsgálatot tartottak egy nem nyomdaipari vállalat egyik dolgozójánál. Szobájában számos egyéb nem hivatalos munka mellett megtalálták a Feketében című jótékony célú antológia nyomdai szedését. Az antológiát a Szegényeket Támogató Alap megbízása alapján Kőszeg Ferenc és Lengyel Gabriella állította össze harmincnyolc író és huszonegy képzőművész írásaiból, grafikáiból. A `fusizók` ellen a következő hetekben fegyelmi eljárás indult, amelynek során az elmarasztaltakat prémiummegvonásra és max. múltkori tájékoztatónk kelte - óta egyévi fizetéseszközzentésre ítélték. Elbocsátásra tudomásunk szerint nem került sor. Az elkobzott kéziratok, korrektúrák stb. közül néhányat a fegyelmi bizottságok gyanúsítvánk ítélték; ezeket az egyik tárgyalásjegyzőkönyve szerint átadták a belügyi hatóságoknak.

Június 4-én reggel három állami luxusautó (két - AH76-35, ill. AI 59-28 rendszámú BMW és egy AH92-87-es rendszámú Opel Senator) jelent meg Demszky Gábor Eszék utcai lakása előtt. Az AB Független Kiadó munkatársát ettől kezdve a három luxusautó (a nyugat-európai piac legdrágább divatújdonságai - értékük 1-1 millió forint) és nyolctíz civil ruhás férfi követte. Kora délután, amikor személygépkocsin pestről Budára ért, Demszkyt a Rudas fürdő előtt egy URH-kocsi feltartóztatta. Az intézkedő rendőrök átkutatták a kocsit, a benne talált 380 oldalnyi kéziratot, nyomólemezt, nyomdai filmeket és festéket lefoglalták, Demszkyt pedig az V. ker. Rendőrkapitányságra kísérték, ahol háromórás kihallgatásáról ír. meghallgatási jegyzőkönyvet vettek fel. Követői a kapunál várták, az autókat a táskájukba rejtett URH-készülékkel irányítva, a gyűjűjükben haladó Demszkyre durva megjegyzéseket tettek, éjszaka pedig hangoskodásukkal megzavarták a csendes XI. kerületi utca nyugalma. Ha - az atrocitásokat elkerülendő - Demszky taxiba ült, kísérői igazolványukat felmutatva figyelmeztették a sofőrt:

`Úgy vezess, hogy mi is meg legyünk vele elégedve!`

Június 11-én délután Kőszeg a könyvesbolt hátsó, raktári kijáratán át megszökött kísérői elől.

Június 12-től 17-ig a követők váltakozva kísérték a fentebb említett három személyt.

Június 1-én Nagy András, a Szeta aktivistáját követték.

Június 19-én Kis Jánost, lapunk munkatársát kezdték követni. Vele még durvábban viselkedtek, mint a többiekkel: elgáncsolták, megpróbálták autóval egy kőkerítéshez szorítani - közben az egyik mögötte haladó férfi odakiáltotta a gépkocsivezetőnek: "Üsd el!"

Június 10-e és 20-a között különböző párt- és állami funkcionáriusok - így Agárdi Péter, az MSZMP kulturális osztályának munkatársa és Menyhért Jenő, a Művelődési Minisztérium osztályvezetője - táviratilag magukhoz kérték a Szeta-antológiában szereplő írók és képzőművészek egy részét, és arra próbálták rávenni őket, hogy vonják vissza az antológia számára felajánlott művüket. Az erőteljes nyomás ellenére e kívánságnak a gyűjtemény ötvenkilenc alkotója közül mindössze hatan tettek eleget.

Június 21-én ismét Demszky Gábort követték, a szokásosnál is nagyobb apparátussal.

Június 22-én Kőszeg Ferenc írásbeli bejelentést tett a BRFK panaszirodáján az előző hetek zaklatásairól. Hasonlóképpen járt el Demszky Gábor is.

Június 23-án az érintettek és néhány barátjuk, akik közvetlen tanúi voltak az eseményeknek, közös levelet intéztek a belügyminiszterhez:

Horváth István belügyminiszter úrnak Budapest V., .Iózsef Attila u. 2-4.

Tisztelt Miniszter úr!

1982. június 4-e óta civil ruhás, de nyilvánvalóan a BM kötelékébe tartozó személyek zaklatják a nem hivatalos "második nyilvánosság" több résztvevőjét: Demszky Gábort (VI. 4-től), Nagy Jenőt (VI. 7-től), Kőszeg Ferencet (VI. 9- től), Nagy Andrást (VI. 18-tól) és Kis Jánost (VI. 19-től). Két-három luxusautóval jelennek meg nevezettek lakása előtt, kora reggeltől késő estig (olykor éjszaka is) őrzik őket. Ha gyalog közlekednek, szoros gyűrűt vonnak körük; durva, trágár, antiszemita megjegyzéseket tesznek rájuk. Demszkyt és Kőszeget, miután busz, illetve villamos után futottak, megfenyegették: "Ha még egyszer futni mersz, szétrúgjuk a bokádat! " Kis Jánost felszólították, hogy haladjon a kedvük szerinti ütemben ("Figyelmeztetem, hogy mi nem szeretünk sietni!"), majd, miután ezt megtagadta, elgáncsolták. Később megpróbálták egy autóval egy kerítéshez szorítani; közben a mögötte haladók egyike jól hallhatóan azt mondta: "Üsd el!"

Nem kímélik a megfigyelték hozzátartozóit, lakótársait és munkahelyi kollégáit sem. Nagy Jenőt az óvoda öltöztetőjébe is bekísérték, Kőszeget tolakodóan őrizték a játszótéren, ahol három gyermekével tartózkodott. Kis János 73 éves, beteg édesanyját fiával együtt szoros gyűrűben kísérték, az egyik férfi állandóan a sarkában járt, egy másik az arcába bámult. Demszky háza előtt egy alkalommal egész éjszaka berregtették autójuk motorját, túlköltek, az ajtót csapkodták. Miniszter úr! 1977 és '81 között az állam mérsékletet tanúsított a "második nyilvánosság" résztvevőivel szembeni magatartásában. Alkalmi kivételektől eltekintve úgy járt el, hogy Magyarországot ne emlegethessék együtt azokkal az országokkal, ahol durván megsértik az emberi jogokat. A mostani, sorozatos atrocitások láttán már nem gondolhatjuk, hogy ismét csak alkalmi kilengésről van szó. Nem szeretnénk elhamarkodott következtetéseket levonni; azt azonban meg kell állapítanunk: ha a zaklatás nem szűnik meg, egészen új, veszedelemes helyzet alakul ki. Meggyőződésünk, hogy ez senkinek nem érdeke: sem a "második nyilvánosság" résztvevőinek, sem az államnak, sem az országnak.

Kérjük tehát a Miniszter urat, intézkedjék, hogy az említett személyek zaklatására kivezényelt csoportokat rendeljék vissza, és vonják felelősségre azokat, akik e jogellenes akciókra utasítást adtak. Levelünket - tájékoztatásul- megküldjük Aczél György és Borbándi János miniszterelnök-helyetteseknek, Korom Mihálynak, a Központi Bizottság titkárának, Markója Imre igazságügy-miniszternek, valamint Szíjjártó Károly legfőbb ügyésznek.

Budapest, 1982. VI. 23-án.

Ui.: A mellékelt fényképeken a BM emberei Kőszeg Ferencet kísérik.

Bence György, Demszky Gábor, Haraszti Miklós, Kenedi János, Kis János, Konrád György, Kőszeg Ferenc, Lengyel Gabriella, Nagy András, Nagy Bálint, Nagy Jenő, Rajk László, Solt Ottilia, Szilágyi Sándor

A követés tényéről és módszereiről időközben a szélesebb nyilvánosság is értesült. A követéssel megbízott személyek brutális magabiztossága, durvasága és antiszemita meggyőződésük fitogtatása általános felháborodást keltett. Ezt az indulatot fejezi ki az a levél, amelyet neves értelmiségiek intéztek a Magyar Népköztársaság legfőbb ügyészhöz:

Tisztelt Főügyész Úr!

Három hét óta szervezett huligánok zaklatják Demszky Gábort, Nagy Jenőt, Nagy Andrást, Kőszeg Ferencet és Kis Jánost. Gátlástalanul a sarkukba szegődnek, szabad mozgásukat

brutálisan gátolják, trágár és antiszemita gyalázkodásokat szórnak rájuk, sőt családtagjaikra és kisgyermekükre is, az idegen járókelők megrökönyödésére. A felsorolt személyeket, akik nevükkel jegyzett kiadványokban szerepelnek a második nyilvánosságban, alig vagy egyáltalán nem ismerjük, de ismerjük az ellenük alkalmazott utcai zaklatás módszerét. Az antiszemita heccelődést, a szóbeli és fizikai inzultust. Megdöbbenéssel értesültünk tehát arról, hogy a szélsőséges jobboldal törvényen kívüli módszerei 1982-ben újra megjelenhettek Budapest utcáin. Akárhogy gondolkodnak is a fent említett személyek, a bántalmazás a vélemény- és szólásszabadságba vetett meggyőződésük kinyilvánítása miatt éri őket. Történelmünk tanulsága arra kötelez bennünket. Hogy a politikai színezetű utcai zaklatás első jelére fölemeljük tiltakozó szavunkat, nemcsak azért, hogy az emberi méltóságukban megsértetteket védelmükbe vegyük, de azért is, mert a politikai hisztériától rázkódtatott világban a mai Magyarország olyan sziget, amelyre az útszéli politizálás törvényen kívüli módszerrel mind ez idáig nem törhettek be.

Tisztelettel kérjük a Legfőbb Ügyész Urat, hogy hivatali jogkörénél fogva szerezzen érvényt a Magyar Népköztársaság Alkotmányában lefektetett elveknek, és ne hagyja, hogy az ismétlődő esetek félelmet és aggodalmat váltsanak ki a közvéleményből.

Budapest, 1982. június 22.

(A levelet Kenedi János fogalmazta.)

Donáth Ferenc, Cserépfalvi Imre, Hermann Imre, Vályi-Nagy Ervin, Széll Jenő, Bálint Endre, Szűcs Jenő, Tettamanti Károly, Scheiber Sándor, Illyés Gyula, Kolozsvári Grandpierre Emil, Barcsay Jenő, Gobbi Hilda, Vilt Tibor Major Máté, Major Tamás, Kocsis Zoltán, Kadosa Pál, Jancsó Miklós Kenedi János

Budapest, 1982. június 29.

Június 16-án a Belügyminisztérium, ill. a BRFK panaszirodáján beadványuk tárgyában személyesen meg- hallgatták Demszky Gábort és Kőszeg Ferencet Kis Jánost - egy nappal korábban - a BM-panaszirodán hallgatták meg. Június 27-én a Legfőbb Ügyészségen - a belügyminiszternek címzett, de másolatban a legfőbb ügyészhez is eljuttatott levél alapján - ismét meghallgatták a zaklatások elszenvedőit Ellentétben a korábbi meghallgatással, amelyen nem történt ilyesféle kísérlet, ezt az alkalmat dr. Pócsi Lajos ügyész arra próbálta felhasználni, hogy értesüléseket szerezzen az ún. ellenzék belső életéről. Többször megkérdezte például, hogy ki fogalmazta a belügyminiszternek címzett levelet, és hogyan került sor az aláírásra. E második meghallgatás óta a beadványban foglalt ügyben semmi sem történt, a húsz neves értelmiségi levelére a legfőbb ügyész még nem válaszolt, a panaszosokkal pedig nem közölték, folyamatba tették-e a nyomozást az ismeretlen elkövetők személyazonosságának felderítése végett. Augusztus 3-án a XI. Ker. Tanács V. B. igazgatási osztálya - mint szabálysértési hatóság engedély nélkül folytatott könyvkiadói tevékenység miatt, kontárkodásért, a tárgyalás mellőzésével 4 ezer forint pénzbírságra ítélte Demszky Gábort, és elrendelte a kocsijában talált kéziratok és nyomdai eszközök elkobzását.

BESZÉLŐ

